

МАРКОВА НАУКА УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.

Український пролетаріат чи найбільшій в Європі на соціалістичну літературу. Що правда, є і в нас кілька брошур, а то й книжок, про капіталізм та соціалізм, про класову боротьбу, про завдання робітництва, то що. Та тільки годі виробити собі з них справжній соціалістичний світогляд. А про наукове поглиблення його нема що й казати. Всі ті брошури та книжки складалися або перекладалися без жадної системи. Або ними малося на увазі задовольнити лише певні потреби дня, біжучої агітації та пропаганди, або писалися — і тому, що автори чи перекладачів чомусь хотілося дати нам книжку на ту чи іншу тему. А коли й закладався якийсь виваженіший, що мало на меті працювати систематично, то через брак коштів спинало здебільшого свою роботу, щойно її розпочали. Навіть Радянська Україна дала нам з цього боку не багато. Воно й не диво: люта й горячкова боротьба з визискувачами робочого народу вимагала досі перш за все суто-політичної, агітаційної літератури, і не давала ані часу, ані змоги писати, перекладати й друкувати (та й читати) поважні наукові книжки. Отож виходило й виходить так, що скоро український робітник хоче освідомити собі своє класове становище, або поглибити та поширити вже здобуту класову свідомість, розібратися в тому, що діється навколо нього в громадському житті та висвітлити собі своє завдання в сучасній боротьбі ріжних суспільних сил, — мусить він шукати собі поради в книжках, писаних чужою мовою. На придніпринській Україні, у російською мовою, в Галичині — польською, на Буковині — німецькою, на Прикарпатській Україні — мадярською або тепер чеською, в Америці й Канаді — англійською. Але вдатися до чужомовної книжки може лише той робітник, що знає ці чужі мови. А таких у нас хоча й чимало, та не всі. А крім того, щоб читати справжні наукові книжки чужою мовою, щоб вчитися з них, треба що чужу мову вже добре знати. А таких робітників у нас вже обмаль, ба й дуже мало. Та не втім тільки ліхо. Той порівнюючи невеликий круг робітників, що може здобувати соціалістичну свідомість, вчитися Марксової науки чужою мовою, опиняється немовби в управілеваному становищі супроти інших робітників, супроти решти своїх класових товаришів, що їм не пощастило вивчити цієї чужої мови. А що ця чужа мова буда (та й досі є) в очах широких народних мас "панською" мовою, то таке відірвання освічених робітників від тих, що говорять "по мужицькому", або диалектальною мовою, відчувається ще дуже. Почуття погорди, висісти у одних, образи, пониження у других, — почуття, так старі, що динькані отруйним буржуазним ядом та його "вихованим", — замість знати — закорнюватися, хоч здебільшого й цілком невідомо. Так серед одного робітництва "постала немовби своя власна "духова аристократія". Робітничу класу замість угодностіватися, зміцнюватися, об'єднуватися — ослаблюється, і коли не розпадається, то не об'єднується так міцно, як цього було треба. Що правда, честолюбних освічених робітників, що вміють говорити "панською" чи "міською" мовою, де далі зростає. Та тільки число робітників, що говорять "по мужицькому" або "по сільському", зростає ще швидше. Бо чим більше розвивається промисловість, тим більше число робітників висмоктується з села. І це не тільки за капіталістичного ладу, але й за соціалістичного, особливо в хліборобських країнах. Ці широкі лави робітництва, що раз-у-раз насувають з села до міста, взагалі не легко втягнути в організований пролетарський

рух. А ще тяжше по тих країнах, де між самим пролетаріатом існують згадані мовні ріжніці. Що вже казати про сільський пролетаріат — робітництво фільварків (на Придніпринській Україні — куркулярських господарств), цукроварень, то що? Про міський організаційний духовий зв'язок між ним і міським пролетаріатом? Язикові ріжніці даються тут ще більше в знаки. Ще гірше стоїть справа з впливом міського робітництва на свого сільського союзника — на незалежне селянство. А ще ж треба перетягнути на свій бік і середнє селянство (так звані середняки), показати йому, переконати його, що перемога пролетаріату не тільки не пошкодить йому, але й навпаки, поліпшить його становище. Звичайно, треба переконувати перш за все ділом. Але коли слово без діла, мовляв, мертво є, то й діло без слова, без просвіти, без освіти, без агітації, іде значно тяжше. А як це слово пустити в село, коли селянин його не розуміє, або коли й розуміє потроха, то, коли воно "по панському" прибрано, ставиться до нього недовірливо? Коли це слово не промовляє йому до серця? Коли він почуває, що міське робітництво рідниться від нього не тільки тим, що працює коло іншої справи, але й тим, що навіть зверхнє духове обличчя його зовсім іншає, як у селянина? Та й в міськом робітничому, що говорить іншою мовою, мимовільно виробляється якась особлива нехті до мужицького села, ще більше зростає вироблене міським життям невміння близько перенестися болями та інтересами своїх сільських товаришів та союзників. Не диво, що в ту-штару, що існує між одною частиною пролетаріату й другою, а особливо між міським пролетаріатом і сільським, між пролетаріатом і незалежним селянством та середняцтвом, що в цю шпату, намагаються загнати каїна ріжніч вороги трудящого народу. Колоти силу працюючих мас саме там, де вже трохи колючиться — та це ж найвідчайдушніша діяльність робітництва. І збігаються на цю Каїнову роботу, заходжуються коло неї всякого гатунку петлюрівців та петрушевичів з одного боку, ріжного сорта смєновеховців*, — висехлопяти та інша буржуазна шпата — з другого. Звичайно, серед сабого пролетаріату ім повинні бути важко, але чим далі від пролетаріату, тим легша їм робота. Наші "рідні" націоналісти сунуть на село, російські, польські, то що, улаються до краще ситуваних шарів робітництва, до урядництва, до так званої "інтелігенції". Певно, на Радянській Україні у всіх цих панків руки за короткі, а проте й тут їхня шаштєльва робота дається в шпату. Граючи на "високих" національних почуттях, — іде-ж найлегше найкувати одну частину пролетаріату на другу, місто на село і навпаки. А ворожнеча серед самих працюючих — паратунок для визискувачів.

Отже, знищити національну або язикову шпату в таборі самого робітництва даної країни — це одно з найперших завдань свідомого пролетаріату. Тільки тоді зможе воно міцно організуватися в одинці, одностайно, могутньо класу і раз на все приєднати до себе споріднені з ним верстви трудящої людности.

На Радянській Україні під час завзятої революційної боротьби з буржуазією та поміщиками всіх працюючих єдиною однією аснє бажання — скинути зневажене ярмо визиску. Тепер ярмо скинено. Настав час творчої праці. А в праці далеко в більший мірніж в боротьбі, крім спільних бажань, треба й спільної мови. І не даром керівник цілого пролетаріату Союзних Радян-

ських Республік — Комуністична Партія — два головних, тісно між собою зв'язаних питання висунула на своїй останній XII з'їзді: про зближення ("смічку") з селянством і національні питання. Щоб зробити владу працюючих неопозитною, пролетаріат мусить зміцнити свій союз з селянством. А зробити це він може двома шляхами: 1) об'єднати міське господарство і сільське в одну цілість, себто перш за все за хліб дати селянинові дешеві і добрі вироби промисловости, 2) об'єднати місто й село під своїм духовим

провідом. А в бувших поневоленних країнах (колишньої Росії) це значить об'єднати перш за все язиково з більшістю працюючих. Завдання творчої будівничої роботи покладали, що цим шляхом мусимо піти, щоб прийти до об'єднання робочих мас даної країни в одну класу, в одну сімю, до приєднання до себе селянства. Об'єднаний, уодностайний і в межах країни пролетаріат становитиме тверде, міцне звено в ланцусі міжнародної робітничої солідарности.

(Дальше буде.)

Прислухаючись до опрокінених несправд, яка "закаралася" в другій частині дописи "К.Ф.", себто в описі моїх дєбат з Назаруком, зваяжую насамперед, що цитати подані з моєї промови є неповні, в кількох місцях перекручені відповідно до бажання автора, а в добавок є писані без жадного ладу, а навіть в формі крайньої шутбавщини, — в той час як промова Назарука трєвала коротше від моєї, бо годину і 20 минут, подана не тільки обробленою, але і доповненою. (Ще є ще один доказ більше, що допис з Венкувер в "К.Ф.", підписану "М-нак" — написав сам Назарук. — Примітка Редакції.)

Я вже помину те, що такою "безсторонністю" автор дописи зробив мені кривду, тому, що я значю "чесність" українських буржуазних інтелігентів, признаюсь, що ненадійся нічого кращого.

Одне автор дописи коли вже не шанє большевичів, тої своєї честі, повинен бодай взяти під розвагу, що такою "безсторонністю" та нахальною подоптанієм журналістичної етики, він робить великий злочин перед тими читачами "К.Ф.", які не дійшовши еще до розуміння "чесности" української інтелігенції тїну автора, можуть прийняти кожде його слово за добру монету.

Видко одначе, що в автора старє зауїтське гасло: "Ціль оправдує средства" — стоїть вище всякої честности.

Зараз я не буду наводити повного змісту своєї промови, а огранічує на разі на скоректорванню тих цитат, які автор не подав правильно і тих, які подав в скороченню, щоби умисно затємнити висказані мною думки і твердження перед читачами "К.Ф."

Першим неправильним і неповним є поданий цитат з моєї промови в тїм місці, де приписується мені такі слова: "Інтелігенцію виховали в лєвокаїській дусі супроти Австрії, потому та Австрія рїшала їх і замкала, а інтелігенція далі кричала, аби її боронити, якучи народоци, що упадок Австрії, це упадок України".

Натомість я сказав так: "Інтелігенція наша в більшості, головю з табору націоналї, партії, а в останніх роках довоєнного і в воєнний час з радикальної партії, а навіть і з соц.дем., як прим. Вітик — всецїло пішла на услуги "нашого" царя. І навіть в той час, коли австрійські офіцери розстріляли та вивїшали до 20 тисяч наших сєлян, аби оправдати свій відступ перед царської армією (що потвердив сам Назарук), — зі сторони тї інтелігенції, що буда згуртована в "Загальний Відєнський (?) Український Рад", не тільки що не чути було слова протєсту проти страшного масового терору, але видавали і дальше відозви, в яких переконувано народ, що упадок Австрії це упадок України, і лєвокаїська політика та чєлобїтний управлєння дальше аж до часу розвитку Австрії. Рївнож вказував я на те, що австрєфїліство смерділо від більшости української інтелігенції в Канаді та Злучєних Державях, яка під руководство С. Дємидчука, прєдставника Відєнської Ради, прєводила таку політику аж

КЛІЧ РОБІТНИЧО-СЕЛЯНСЬКОГО УРАДУ.

Новий кліч робітничо-селянського уряду є найважливішим вислідом засідання Поширеного Виконавчого Комітету Комінтерна. Потреба поширення підстави нашого руху випливає з теперішнього оформлення міжнародного положення. Буржуазія багато навчилася з самого факту існування Радянських Республік. Вона не зробить ще раз тих самих помилок, які зробила вона була підчас повстання російського радянського уряду, та які повторила вона при повстанню угорської Радянської Республіки. Вона не дозволить себе ще раз зашкодити. Стремління до влади й здібність пролетаріату до політичного провладу не виставляють вона ще раз на глум якоїсь дитинячої й неможливої. Ми мусимо з тим рахуватися, що кожній новій спробі захоплення влади противити буржуазія найбільше рішучий й завзятий опір.

При таких умовах промисловий й сільсько-господарський пролетаріат не є настільки сильний, щоби сам він міг повалити буржуазію а тоді тим більше, що певну частину пролетаріату поставлять соціял-патріоти до послуг буржуазії. Тому революційний пролетаріат мусить шукати спільників в непролетарському таборі.

З-ріжних непролетарських класів вступає на першій плані як спільник трудове селянство й передовісї тому, що воно не є визискуваною класою. Незалежний і середній селянин вправді посідає маєток, але цей маєток в його руках не є капіталом, бо не визискує він через його робітника. Його засоби продукції (земля) служать для природної підстави зжитковання його власної робочої сили, а не яко засіб для визиску чужої праці.

Тим самим і визначається межа, на якій свої селянство можемо ми рахувати як на спільників, а саме на ті слои, які не являються визискувачами, то є не вживають постійно чужої робочої сили.

З другого боку селянська класа може бути спільником тому, що її так само визискує капітал. Та цей визиск відбувається не безпосередню як у робітника, тільки посередню, а саме таким чином, що стрєтєвоаний фінансовий капітал прїмїрив "вини" верхів і низів, одначе думаю, що на цей раз вистарчить.

Дивна лєгїтка у Назарука, дуже дивна; подібна вона до той ліси, в якій співать: "На городі бузина, А в Києві дядько, За том тебе подлюбила, Що на нозі престєнь".

Коли українські князі і бояри самі закликали на Україну Турків і Татарів до помочи оди проти другого, так мовою Назарука це називається виною верхів і низів.

Коли гетьмані і козацькі старшини одєн під другим підкопували яму, запобїгаючи тїпком-нишком ласки то у польської шпяти, — то у москєвських царів, так після Назарука цєму вини верхі і низи.

За те, що Центральна Рада закликала німєцьку армію на Україну, яка потїм саму її розїгнала, так після Назарука цєму вини верхі і низи.

За те, що Петлюра йшов з Пїтєуським на Київ, після Назарука вини верхі і низи.

За те, що Галицьку армію віддано Дєнікінові, вини також верхі і низи.

За те, що Назарук разом з Петрушевичем "правильствєвало" благаїти у капіталїстичної антанті спасєння для України, значю дуже добре, як "спасла" антанта Ірландію, Німєчєну та цілий ряд народів в колїонїях Англії та Франції, і дістали дулю, за є також вини верхі і низи.

За те, що Стєчишин та Крат робили доноси на робітничі дїточі школи, вини також верхі і низи.

І багато можна би навести

штучно високо держити ціну на фабричні вироби та одночасно штучно понижувати ціну на плоди селянського господарства. Через ріжні гіпотєки й ліхву, через монополї середнїх транспорту та через лїхварів — посередників забїрає капітал у трудового сєлянства значну частину з доходів його праці. В наслідок того пролетаріат і сєлянство мають перед собою спільного ворога що й творить реальну підставу для спілки тих двох клас.

І зараз стає перед-нами питання: як можна погодити тактику співділання з трудовим сєлянством, з диктатурою пролетаріату? Передовісї повинні ми означити, що в наслідок окремішности сєлянського способу продукції, в наслідок того факту, що по необхідности сєляне живуть розсіпні по більших просторах, що більшу частину своєї продукції епоживають вони для власних потреб, та через те — вони не так тісно зв'язані з цілістю національного господарства, як буржуазія або пролетаріат. Їхній спосіб продукції робить їх нездїбними до організації на велику скалю, яка є необхідна для опановання краєм. Цим можна пояснити факт, що на прїтєгу цілої історії нїде й нїколи сєляне не творили на довгий час пануючої класи. Вєдєршїй — історичній дїї сєлянин мусить вєсти або буржуазія або пролетаріат.

Перед сєлянами стоїть питання: чи повинні вони — так як це діється в Радянських Рєспубліках — їти під провлад робітничих і не бути визискуваними, чи повинні вони — так як це діється в капіталїстичних країнах — їти під провладом капіталїстів та бути визискуваними? Поскїльки ми таким чином ясно поставимо це питання перед сєлянами, по скїльки проявимо нашу здібність пристосуватися до щєденних супєрєностей інтерєсів, існуючих поміж трудовим сєлянством і капіталїстами-дїлчєми, то тоді не може бути ніякого сумніву щодо того, що владєсть нам позискати широкї маси трудового сєлянства для боротьби проти буржуазії а після лєбодї, для оборони диктатури пролетаріату.

Кліч "Робітничо-сєлянського Уряду", що на практиці означає "Уряд робітничий і трудових сєлян", стане таким чином товчком для дальшого поширення комунїстично-революційного руху.

E. Вєрпа.

Товариші! Відновляйте перєдплату на "Українські Робітничі Вістї".

Не забувайте також про просєвий фонд одїнокої української робітничої газети в Канаді!

В СВИДО- НАША МОСТИ СИЛА!

НОВА ЦІННА КНИЖКА!

Ми дістали з Європи дуже цінну книжку для кожного свідомого українського робітника і фермера, написану А. Богдановим, п. н.

Початковий Курс Політичної Економії

(В ПИТАННЯХ І ВІДПОВІДЯХ)

Є це перша того рода книжка в українській мові. Книжка має 127 сторін дрібною друку в самих питаннях і відповідях. Неодін робітник, що читав вже матеріали про політичну економію з інших книжок і не міг всего зрозуміти, має тепер спромому вирізнати незрозуміле, бо в цій книжці є 300 ріжних питань в обсягу політичної економії і довші або коротші відповіді на них.

ЦІНА КНИЖКИ 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення і гроші посилайте на адресу:

UKRAINIAN LABOR NEWS
COR. FRITCHARD & McGREGOR STS.,
WINNIPEG, — — MANITOBA, — — CANADA.

* Російські націоналістичні вожді, що прибрали тепер в "радянську" овечу шкуру.